

УДК 378.14+372+378.6

ТАМБОВСЬКА К. В.,

кандидат педагогічних наук, викладач
кафедри педагогічних технологій
початкової освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

ЗМІСТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТА ЇЇ ФУНКЦІЇ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ

У статті розглядаються питання змісту та функцій інтелектуальної культури майбутнього вчителя; підходи до її тлумачення з урахуванням структури інтелектуальної діяльності і професійної підготовки.

Ключові слова: культура, інтелектуальна культура, функції інтелектуальної культури.

Постановка проблеми. Необхідність формування інтелектуальної культури майбутнього вчителя обумовлена самою специфікою його професійної діяльності, соціальним замовленням щодо підготовки вчителя, спроможного творчо вирішувати і гнучко підходити до реалізації завдань навчання і виховання школярів, зі знанням справи підходити до організації власної праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування інтелектуальної культури особистості знайшла відображення у дослідженнях П. Гальперіна, Н. Тализіної у рамках теорії поетапного формування розумових дій; у працях В. Давидова, Л. Занкова, Д. Ельконіна в аспекті розвивального навчання; її торкаються проблеми особистісно-орієнтованого навчання (І. Бех, В. Подмазін, І. Якиманська та ін.); інтелектуальні властивості особистості, феномен інтелекту і його прояву у різних видах діяльності вивчаються В. Дружиніним, Д. Богоявленським, З. Калмиковою, Н. Менчинською, В. Паламарчук, О. Савченко, М. Смульсон, М. Холодною та ін.

Проблема формування інтелектуальної культури особистості знайшла відображення у дослідженнях П. Гальперіна, Н. Тализіної у рамках теорії поетапного формування розумових дій; у працях В. Давидова, Л. Занкова, Д. Ельконіна в аспекті розвивального навчання; її торкаються проблеми особистісно-орієнтованого навчання (І. Бех, В. Подмазін, І. Якиманська та ін.); інтелектуальні властивості особистості, феномен інтелекту і його прояву у різних видах діяльності вивчаються В. Дружиніним, Д. Богоявленським, З. Калмиковою, Н. Менчинською, В. Паламарчук, О. Савченко, М. Смульсон, М. Холодною та ін.

Питання формування інтелектуальної культури того, хто навчається, досліджують Г. Балл, В. Іванова, І. Захарова та ін. Проблеми становлення професійної культури майбутнього вчителя і його невід'ємної складової – культури інтелектуальної розкриваються у працях В. Андрєєва, В. Безпалька, Є. Бондаревської, В. Буряка, О. Гребенюка, В. Гриньової, С. Єлканова, В. Загвязинського, О. Кобенка, С. Муцинова, М. Рожкова, І. Пальшкової та ін. У працях провідних вчених вказується на необхідність цілеспрямованого розвитку інтелектуальної культури студентів, навчання їх способами організації інтелектуальної діяльності, методологічним основам самостійного педагогічного дослідження, обґрунтуванню й апробації інноваційних педагогічних технологій.

Мета даної статті – огляд основних підходів до розуміння змісту інтелектуальної культури майбутнього вчителя, її основних функцій.

Виклад основного матеріалу. Вивчення філософської, психологічної і педагогічної літератури показало, що культура – одне із самих складних і багатомірних

наукових і життєвих понять. Історія формування цього поняття пов'язана, насамперед, з його етимологією. Появі цього слова в різних європейських мовах безпосередньо передувало латинське «cultur», що походить від «colere». Останнє мало безліч значень: населяти, культивувати, захищати, поклонятися, почитати тощо. Деякі з них згодом утворили самостійні терміни (культ, колонія та ін.) [1].

Отже, зроблений огляд надав можливість з'ясувати, що поняття «інтелектуальна культура» не є простим механічним сполученням понять «культура» й «інтелект». Інтелектуальна культура, зазначає Н. Петрова [2], є системним утворенням, яке відображає єдність особистісних і діяльнісних проявів; культурологічним, аксіологічним і психолого-педагогічним явищем. Із цих позицій, В. Іванова під інтелектуальною культурою розуміє активне творче ставлення особистості до світу, що виражається в мотиваційній готовності й інтелектуальній здатності до пізнання реальності шляхом практичної взаємодії з нею; до самостійної постановки різноманітних, у тому числі й дослідницьких, цілей; до винаходу нових способів і засобів їх досягнення, до одержання результатів, у тому числі несподіваних і непрогнозованих, і їх використанню для подальшого пізнання [3].

Таким чином, у першому наближенні, інтелектуальною культурою слід уважати синтез, органічне поєднання культурно-інтелектуальних проявів, що створює нове суспільне явище, особистісне утворення, яке характеризує високий рівень інтелектуальної діяльності людини як носія загальної культури й її транслятора в царині пізнання та суспільної практики, зумовлює його здатність до створення нового пізнавального продукту.

Зазначимо, що більшість визначень інтелектуальної культури мають описовий характер і при цьому конкретизують власне інтелектуальну діяльність особистості, підкреслюють роль розумових процесів під час її здійснення. Так, на думку Г. Балла, «це поняття охоплює ті компоненти культури осіб, їхніх співтовариств і людства загалом, істотну роль у становленні та функціонуванні яких відіграють процеси мислення» [4].

Тлумачення інтелектуальної культури Г. Балла спирається на концепцію гармонійного інтелекту, який протистоїть механістичному інтелекту, не зводиться до стандартизованих, суто цивілізаційних (і тому таких, що легко піддаються технологізації й автоматизації) елементів, об'єднаних під назвою «розсудок», а постає діалектичним розумом, творчим, готовим до роботи із суперечностями; налаштований на якнайповніше та найглибше охоплення світу із доланням часових, просторових і змістових обмежень; становить єдність дискурсивних (фіксованих у знаковій формі) й інтуїтивних складових [4].

І. Захарова вважає, що інтелектуальна культура – це рівень розвитку особистості в сфері інтелектуальної діяльності [5]. Вважаємо, що дане визначення, не є повним, оскільки ступінь інтелектуального розвитку та запроєктований рівень інтелектуальної діяльності учня та студента якісно відрізняються.

Н. Петрова інтелектуальну культуру вчителя природничих дисциплін розглядає як інтегроване особистісне утворення, що включає комплекс теоретико-методологічних і дидактико-технологічних знань, когнітивних, аналітико-прогностичних, інтенціональних (наповнених визначеним змістом) інтелектуальних умінь та навичок, які відображають інтелектуальну компетентність педагога, а також здатність до творчого здійснення педагогічної діяльності та взаємодії з навколишнім середовищем на засадах біо(еко)центризму [2]. Як бачимо, дослідниця наголошує на змісті та результатах, якісному рівні інтелектуальної діяльності вчителя в царині обраного фаху, підкреслюючи необхідність творчого її здійснення.

У сучасних українських дослідженнях використовується досить близьке до інтелектуальної культури поняття «розумова культура особистості», що спирається на ототожненні понять «розум» й «інтелект». Так, Л. Кондрашова розглядає розумову культуру як соціально обумовлений рівень розвитку інтелектуальних здібностей особистості, що забезпечує її готовність до творчої розумової діяльності [6]. За Р. Пильніком, розумова культура є системним динамічним соціально зумовленим способом, а також рівнем розвитку продуктивної розумової діяльності особистості [7].

Уважний розгляд змісту розумової культури, що вкладається в нього дослідниками, дає змогу вважати дані поняття тотожними, із поправкою на зміст, зумовлений віковими особливостями суб'єктів дослідження. Окрім того, необхідно врахувати, що даний термін є суто україномовною інтерпретацією поняття «інтелектуальна культура» в традиціях вітчизняних психолого-педагогічних досліджень радянського періоду, в яких термін «інтелект», за мовчазною згодою більшості дослідників, оминався.

Викликає інтерес бачення інтелектуальної культури фахівцем непедагогічного профілю. Так, Ю. Занік під інтелектуальною культурою юриста розуміє здатність фахівця-юриста на основі інтелігентності та правової ерудиції пізнавати правову дійсність; приймати на засадах законності справедливі рішення; здійснювати юридичну діяльність на підґрунті філософсько-правового раціоналізму та філософсько-правового прагматизму, а також ставлення юриста до законів природи [8]. Дослідником відстоюється думка про те, що інтелектуальна культура юриста (основними показниками якої є інтелігентність та правова ерудиція) нерозривно пов'язана з морально-етичною ціннісною системою особистості як фахівця та людини. Тут для нас важливим є усвідомлення загальної та педагогічної ерудиції, інтелігентності, володіння засобами інтелектуальної діяльності в царині обраного фаху як підґрунтя інтелектуальної культури майбутнього вчителя.

Найбільш розгорнуте визначення досліджуваного нами явища надано О. Митником, який розглядає інтелектуальну культуру як визначену характеристика діяльності людини в сфері мислення, в процесі якої здійснюється взаємодія з навколишнім світом, іншими людьми, а в результаті відбувається створення чогось нового на об'єктивному чи суб'єктивному рівнях [9]. Інтелектуальна культура визначається вченим як інтегративне особистісне утворення, в якому репрезентуються взаємопов'язані між собою мотиваційна, пізнавальна та соціальна сфери, проте на такому рівні розвитку, що дозволяє особистості здійснювати процес пізнання, пізнавальну діяльність, конструктивно взаємодіяти з іншими та самостійно створювати власні «продукти творчості» в певній професійній сфері.

У побудові власного бачення досліджуваного поняття виходимо з того, що поняття «культура» найчастіше виступає синонімом прогресивних духовних і матеріальних цінностей як окремої особистості, так і всього людства. Це процес самоствердження в людині істинно людських якостей і початків (Н. Якса, а інтелект – якість розумово-діяльнісних процесів, змістово-комунікативної діяльності, що визначає спосіб пізнання та фіксації явищ, здатність до рефлексії над процесом формування змісту знання шляхом комунікації у внутрішньому й інтеракції в зовнішньому планах (Г. Щедровицький).

Таким чином, під інтелектуальною культурою майбутнього вчителя початкової школи розуміємо складне динамічне утворення, характеристику такого якісного рівня змістово-комунікативної діяльності майбутнього вчителя в царині пізнання педагогічної теорії та педагогічної практики, що забезпечує конкретизацію та трансляцію загальнолюдських цінностей і, як наслідок, створення нового пізнавального продукту в формі особистісного знання, ефективну взаємодію з учнями, професійний та

особистісний саморозвиток, здатність до керівництва розвитком інтелектуальної обдарованості молодших школярів.

Значення цього особистісного утворення концентрується в тих функціях, які здатна реалізувати інтелектуальна культура в процесі професійного саморозвитку майбутнього вчителя.

Багатьма дослідниками (А. Арнольдов, П. Гуревич, В. Давидович, Т. Іванова, М. Каган, Л. Коган, Н. Крилова, Е. Маркарян, В. Межуєв, В. Шубін та інші) визначено основні функції загальної культури особистості. Установлено, що найбільш загальною й універсальною функцією культури є адаптивна – пристосування людини до природного та соціального оточення шляхом опанування культурних зразків поведінки, діяльності та мислення.

Базова адаптивна функція культури конкретизується в цілій низці часткових функцій. Найбільш значущими серед них є: пізнавальна (гносеологічна), ціннісна (аксіологічна), інформаційно-комунікативна; нормативна (регулятивна), знакова (семіотична) функції.

Функції інтелектуальної культури виокремлюємо з урахуванням двох таких важливих аспектів:

1. Можливості інтелектуальної культури впливати на основні показники розвитку майбутнього вчителя, формувати творчо мислячу особистість, інтереси якої спрямовані на гуманістичні цілі, забезпечувати психологічну єдність і цілісність особистості.

2. Здатність інтелектуальної культури забезпечувати якість професійної педагогічної діяльності, виробляти оптимальні механізми її здійснення, засоби керівництва розвитком інтелектуальної обдарованості учнів, ґрунтуючись на гуманістичних засадах.

Уважаємо ці аспекти взаємодоповнювальними та нерозривно пов'язаними, оскільки, із одного боку, поза діяльністю немає розвитку та формування особистості, а з другого – формуючись, особистість успадковує форми та методи, елементи культури діяльності.

Виходимо з того, що оволодіння інтелектуальною культурою надає змогу особистості здійснювати різноманітну пізнавальну діяльність із знанням справи і в результаті встановлювати сенс та значення змісту явищ. Відтак, одним із найважливіших призначень інтелектуальної культури необхідно вважати організацію, нагромадження, зберігання та творче перетворення та застосування знань про об'єктивні закони буття та професійної діяльності. Таким чином, пізнавально-перетворювальна функція є провідною для інтелектуальної культури, вона сприяє нагромадженню стрункої системи знань і визначає творчий характер інтелектуальної праці майбутнього педагога.

Друга важлива функція інтелектуальної культури – семіотична, або знакова. Світ культури – це світ символів і знаків, які несуть інформацію, з якими міцно пов'язані певні значення в мисленні людини. Семіотична функція дозволяє фіксувати та позначати продукти і процеси діяльності, що відбуваються в ідеальному плані, забезпечує «ефективне розуміння» понятійних структур й уможливорює органічне перебування майбутніх учителів у системі знаків і символів навчальних дисциплін, педагогічних і комп'ютерних технологій та їх когнітивних моделей.

Комунікативна функція інтелектуальної культури передбачає спілкування між людьми, цілими поколіннями, народами, епохами в часі й просторі на основі загальнокультурних форм і способів здобуття, перетворення та передачі інформації, певних традицій, накопиченого когнітивного досвіду, нормативів і процедур розумової діяльності. Інтелектуальна культура об'єднує людей на підґрунті пізнавальних і професійних потреб, інтересів, цілей. Завдяки цій функції культури майбутні вчителі

мають можливість створювати певні інтелектуальні середовища й існувати в них (студентські та професійні об'єднання, наукові гуртки, товариства, спільноти) як «у певних організамах» (Е. Соколов).

У регулятивно-коригувальній функції інтелектуальної культури можна виокремити два аспекти: 1) регуляція та коригування протікання розумових процесів майбутнього вчителя, застосованих розумових процедур; 2) регуляція та коригування якісних характеристик учня в процесі його розумової діяльності (В. Буряк). Ця функція найбільш повно розкривається тезою Л. Виготського щодо єдності афекту й інтелекту: «...в будь-якій ідеї втримується в переробленому вигляді афективне ставлення людини до дійсності, представленої в цій ідеї»; існує «прямий рух від потреб і спонукань людини до відомого напрямку її мислення та зворотний рух від динаміки думки до динаміки поведінки та конкретної діяльності особистості».

Отже, регулятивно-коригувальна функція інтелектуальної культури забезпечує стимулювання інтелектуальної діяльності засобами афективної сфери: емоціями, мотивами, потребами, вольовими зусиллями – та в такий спосіб розширює можливості майбутнього вчителя щодо оволодіння новими видами професійної діяльності.

Наступною функцією інтелектуальної культури є ціннісно-орієнтувальна. Цінностями називають такі характеристики об'єктів і процесів, що мають найважливіше позитивне значення для людей. У багатьох культурних процесах цінності відіграють роль еталонів і за їх допомогою діяльність стає вмотивованою й осмисленою. Н. Якса виокремлює наступні цінності людської культури: вітальні (життя, здоров'я, благоустрій тощо), змістожиттєві (уявлення про добро та зло, щастя, цілі життя, сенс життя), загального визнання (працьовитість, соціальний стан), міжособистісного спілкування (чесність, безкорисливість, доброзичливість тощо), науки (істина, знання, закон тощо).

В. Кравцов правомірно до переліку характерних особливостей учителя високої професійної культури включає цілісну систему особистісних якостей, інтеріорізованих в особистісну духовну культуру, світоглядні переконання. Реалізація ціннісно-орієнтувальної функції інтелектуальної культури забезпечує сприйняття майбутнім учителем інтелектуальної діяльності, наукової творчості як самоцінності в духовному бутті людини, завдяки цій функції здійснюється вмотивування та визначення цілей соціокультурного розвитку, що визначаються ідеалами й нормами поведінки в конкретній ситуації.

До переліку функцій інтелектуальної культури варто включити діагностичну та прогностичну функції. Вони дають змогу майбутньому вчителю «ставити діагноз дійсності», тобто реально відображати явища, надавати їм оцінні характеристики, а також передбачати перебіг їх майбутнього розвитку, враховуючи наукові прогнози та перспективи. В. Сухомлинський зазначав: «Якщо вчитель вдумливо аналізує свою роботу, у нього не може не виникнути інтересу до теоретичного осмислення свого досвіду, прагнення пояснити причинно-наслідкові зв'язки між знаннями учнів і своєю педагогічною культурою» [10].

Важливою функцією інтелектуальної культури виступає функція професійного саморозвитку майбутнього педагога, що уможливорює пошук і рефлексію норм і правил поведінки, соціально і професійно важливих рис інтелігентної особистості, зразків інтелектуальної діяльності.

Висновки. Отже, такі функції інтелектуальної культури, як: пізнавально-перетворювальна, семіотична, комунікативна, регулятивно-коригувальна, діагностична, прогностична, ціннісно-орієнтувальна, професійного саморозвитку – можна розглядати як певні аспекти включення майбутнього вчителя до комплексу суспільного та професійного життя й одночасно як аспекти реалізації його інтелектуального

потенціалу, розвитку його особистості. Ці функції визначають ціннісне ставлення майбутнього вчителя до продуктів і результатів інтелектуальної діяльності, зумовлюють обґрунтований вибір ним когнітивних стратегій у різних пізнавальних ситуаціях, способи позначення, фіксації та моделювання об'єктів і продуктів пізнання, засоби стимулювання інтелектуальних процесів, забезпечують ефективне розуміння понятійних структур, створення нових творчих продуктів як результату перетворення об'єкту пізнання в ідеальному плані.

Список використаної літератури

1. Шубин В. Культура. Техника. Образование / Василий Шубин.
2. Петрова Н. М. Формування інтелектуальної культури майбутніх учителів природничих дисциплін у процесі професійної підготовки : автореф. дис... на здоб. наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Н. М. Петрова. – Тернопіль, 2010. – 24 с.
3. Иванова В. П. Интеллект и личность / В. П. Иванова // Мир психологи : научно-методический журнал. – 2012. – № 3 (июль-сентябрь). – С. 154–163.
4. Балл Г. А. Психология в раиоигуманистической перспективе: Избранные работы / Георгий Алексеевич Балл. – К. : Изд-во «Основа», 2006. – 408 с.
5. Захарова І. О. Формування інтелектуальної культури старшокласників засобами математики: автореф. дис... на здобуття наук. ст. канд. пед. наук : 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / І. О. Захарова. – Луганск, 1999. – 24 с.
6. Кондрашова Л. В. Педагогіка в запитаннях та відповідях : [навчальний посібник] / Л. В. Кондрашова, О. А. Пермяков, Н. І. Зеленкова, Г. Ю. Лаврешина. – Кривий Ріг : СП Міра, 2002. – 240 с.
7. Пильнік Р. Навчально-творча діяльність старшокласників як умова формування їхньої розумової культури / Р. Пильнік // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. праць. – Кривий Ріг, – Вип.13. – С. 180–187.
8. Занік Ю. Інтелектуальна культура юриста: філософсько-психологічне обґрунтування / Юрій Занік. – Львів : БаК, 2002. – 100 с.
9. Митник О. Я. Логіка на уроках математики. Методика роботи над завданнями з логічним навантаженням у курсі математики початкових класів / Олександр Якович Митник. – К. : Початкова школа, 2004. – 104 с.
10. Сухомлинський В. О. Розумове виховання і всебічний розвиток особистості. Вибрані твори. В 5-ти т. / Василь Олександрович Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1976. – Т.1. – С. 91–106.

References

1. Shubyn V. Kul'tura. Tehnika. Obrazovaniye. [Culture. Technology. Education] / Vasily SHUBYN (in Russ.)
2. Petrova N. (2014). Formuvannya intelektual'noyi kul'tury maybutnikh uchyteliv pryrodnychkh dystsyplin u protsesi profesynoyi pidhotovky [Formation of the intellectual culture of the future teachers of natural sciences in the training]: Abstract of dissertation, Ternopil, 24 p. (in Ukr.)
3. Ivanova V. (2012). Intellect i lichnost' [Intelligence and personality] // Mir psihologii: nauchno-metodicheskii jurnal, № 3, pp. 154-163. (in Russ.)
4. Ball, G. (2006). Psihologiya v ratsiogumanisticheskoi perspektive [Psychology in ratiohumanistic terms: selected works], K: Publishing House Base», 408 p. (in Russ.)
5. Zakharova, I. (1999). Formuvannya intelektual'noyi kul'tury starshoklasnykiv zasobamy matematyky [Formation of intellectual culture of senior pupils by means of mathematics]: Abstract of dissertation, Lugansk, 24 p. (in Ukr.)
6. Kondrashova, L. (2002). Pedagogika v zapytannyakh ta vidpovidyakh: navchal'nyi posibnyk [Pedagogy in questions and answers: tutorial], Kryvyi Rih: SP Mira, 240 p. (in Ukr.)
7. Pyl'nik, R. (2007). Navchal'no-tvorcha diyal'nist' starshoklasnykiv yak umova formuvannya yikhnoyi rozumovoyi kul'tury [Educational and creative activities of senior pupils as a condition of the formation of their intellectual culture] // Pedagogika vyshchoyi ta seredn'oyi shkoly, vol. 13, pp. 180-187. (in Ukr.)
8. Zanyk, Yu. (2002). Intelektual'na kul'tura yurysta: filosof's'ko-psykholohichne obgruntuvannya [Lawyer's intellectual culture: philosophical and psychological study] / Lviv: BaK, 100 p. (in Ukr.)
9. Mytnyk, O. (2004). Lohika na urokakh matematyky. Metodyka roboty nad zavdannnyamy z lohichnym navantazhenniam u kursi matematyky pochatkovykh klasiv [Logics at Mathematics lessons. The technique of work on the tasks with logical constituent in the course of mathematics of primary school], K, Pochatkova shkola, 104 p. (in Ukr.)

10. Sukhomlyns'kyi, V. (1976). Rozumove vykhovannya i vsebichnyy rozvytok osobystosti [Mental education and full development of personality. Selected works], K: Soviets. School, 1976. – Vol.1. – PP. 91-106. (in Ukr.)

TAMBOVSKA K.V.

Doctor of Philosophy (Pedagogical Sciences), Department of Pedagogical Technologies of Primary Education, K. D. Ushynsky South Ukrainian National Pedagogical University

THE CONTENT OF THE FUTURE TEACHERS' INTELLECTUAL CULTURE AND ITS FUNCTIONS IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL SELF-DEVELOPMENT

Adstract. Introduction. *Under conditions of fundamental changes in socio-economic relations and integration of Ukraine into the European educational space professional education is aimed at providing a professional personal self-realisation, increasing a social importance and prestige of knowledge, developing a national intellectual potential as the highest value of society. In the State complex program «Teacher», in the laws of Ukraine «About Education» and «About Higher Education» at the National Doctrine of Education Development in Ukraine in the XXI century a special attention is paid to creating conditions for training highly qualified staff capable of independent scientific knowledge, development, implementation of high-tech, information technolgis, competitive in the labor market. A modern educational system is still inefficient on the formation of personal culture, including intellectual culture, its self-development, and stimulation of the creative processes. The current level of public life, international relations and environmental situation have led to the emergence of fundamentally new problems and challenges, understanding and finding solutions to which require an entirely new future teachers' training. In this context the issues of education intellectualization, students' culture formation deserve particular notice.*

Purpose – an overview of the main approaches to understanding the meaning of future teachers' intellectual culture and its basic functions.

Results. *The article deals with the content and functions of the future teachers' intellectual culture; approaches to its interpretation according to the structure of intellectual activity and professional training. The definition of the future teachers' intellectual culture has been presented. The future primary teachers' intellectual culture is a complex dynamic formation, characteristic of such a qualitative level of content-communicative activity of future teachers in the field of knowledge of educational theory and teaching practice that provides concretization and transmission of human values and, consequently, a new educational product in the form of personal knowledge, effective interaction with students, professional and personal self-development, the ability to guide the development of intellectual giftedness of students. Analyzing the diversity of approaches to understanding the phenomenon of the future teachers' intellectual culture we have come to the conclusion that this personal formation must be based on generic concepts of “intelligence” and “culture” taking into account the specific professionally significant traits, provide implementation of cognitive, regulatory, communicative and constitutional functions of the intellectual culture in the system of professional and personal life, enable its realization through the field of intellectual activity. Psycho-pedagogical guidelines for the development of students' intellectual culture include the training of learning actions for mastering certain strategies and creative application of educational information in various areas of future professional activity.*

Originality. *First the functions and content of the intellectual culture of primary school teachers have been identified, the concept of “the intellectual culture of future primary school teachers” has been grounded; concepts of “intellectual culture”, “culture”, “intelligence”, “intellectual development of future teacher” have been specified.*

Conclusion. *We see the further work in the development of diagnostic techniques to determine the level of intellectual culture.*

Key words: *culture, intellectual culture, functions of intellectual culture.*

Одержано редакцією 11.11.2016 р.
Прийнято до публікації 14.12.2016 р.